

- зміцненню взаєморозуміння, культурного обміну, міжнародній дружбі і співпраці;
- збагаченню та розвитку мистецтва, здійсненню бажання демонструвати його широким верствам суспільства;
- відновленню багатим традиціям пласту культурної спадщини;
- збільшенню доходів місцевого населення;
- створенню нових робочих місць;
- розвитку галузей господарства, орієнтованих на виробництво туристичних послуг;
- розвитку виробничої і соціальної інфраструктури в місцях проведення фестивалів;
- створенню позитивного іміджу та здійсненню туристичної промоції регіону чи країни;
- збільшенню валютних надходжень до бюджетів регіонів чи країни загалом.

Тому вдосконалення будь-якої з цих складових створить позитивний ефект для збільшення кількості відвідувачів до регіонів проведення фестивальних заходів. Постійне збільшення частки фестивального туризму в структурі індустрії національного та міжнародного туризму, саме його розвиток необхідно визначати як першочергові завдання загальнодержавного плану для подальшого розвитку туристичної галузі в Україні.

І.А. Арсененко, Л.М. Донченко, Г.О. Тарасова, В.О. Боровик
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
irina_arsenenro@ukr.net

ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КУОРТУ «БЕРДЯНСЬК»

За тим, яке значення надається суспільством відновленню фізичних сил, а також всебічному розвитку людини, можна судити про стан його розвитку. Одним з важливих показників рівня розвитку суспільства є туристична діяльність.

Сьогодні в Україні відбуваються конструктивні перетворення, у світлі яких саме людині приділяється більше уваги, і як наслідок цього задоволенню її туристичних потреб. Найбільш оптимальні місця для організації туристичної діяльності, відпочинку та оздоровленню людини формуються і концентруються у теплих мальовничих районах на узбережжі морів. До таких туристичних місць належить кліматичний і бальнеогрязьовий курорт «Бердянськ», розташований в межах Запорізької області на узбережжі Азовського моря, в східній частині Бердянської затоки. Перша грязелікарня в Бердянську з'явилася в 1902 році. Цей рік вважають офіційною датою заснування курорту. У 2005 р. президент України Кучма Л. підписав Закон України «Про оголошення природних територій міста

Бердянська Запорізької області курортом державного значення – курортом Бердянськ» (від 11 січня 2005 р. № 2305)

Сприятливе місцезрешташування та кліматичні умови, наявність природних лікувальних чинників дозволяють щорічно оздоровлювати на існуючих потужностях курорту до 60 тис. осіб за рік. А введення в експлуатацію нових 3-4 тис. ліжок із підняттям рівня сервісу до світових стандартів, навіть із урахуванням сезонності, може забезпечити додатково населення двома тисячами робочих місць, і у 2-3 рази збільшити надходження коштів до місцевого бюджету.

Ще у 90-х роках ХХ сторіччя англійська консалтингова фірма «Куперз і Лайбранд» у межах виконання бізнес-плану за проектом «Комплексний розвиток Запорізької зони узбережжя Азовського моря» прийшла до висновку, що регіон Азовського моря, з його сприятливими кліматичними, бальнеологічними умовами, має значний потенціал для оздоровлення внутрішнього ринку у туристичному попиті на бальнеогрязелікування. В майбутньому цей регіон може скласти конкуренцію альтернативним курортам на Чорному морі в Одесі, Криму, Грузії.

Унікальність курорту обумовлена його географічним положенням: розташування в степовій зоні на північному березі Азовського моря сприяє формуванню таких кліматичних умов, які поєднують властивості прогрітого степового повітря з морськими бризами і надають можливість здійснювати кліматолікування, а наявність лікувальних грязей сульфідно-ілового типу і хлоридно-натрієвих та йодобромних мінеральних вод сприяють здійсненню бальнеогрязелікування.

Мінеральна вода «Бердянська» середньої мінералізації (3-5 г/л), за складом слаболужна, хлоридно-натрієва і подібна до миргородської мінеральної водою. Її застосовують всередину при шлунково-кишкових захворюваннях (ентероколітах, атонічних колітах, хронічних гастритах і панкреатитах), захворюваннях печінки, жовчного міхура (дискінезії і ін.).

Бердянські йодобромні води високої мінералізації (12-60 г/л) в основному використовуються для ванн. Вони мають протиалергічні та протизапальні властивості.

Найбільш ефективні лікувальні властивості має хлоридно-натрієва вода, яку традиційно використовують для лікування органів дихання, шкірних, гінекологічних захворювань, захворювань периферійної та центральної нервових систем, ендокринної системи, порушень обміну речовин тощо.

Унікальні лікувальні властивості мають рапа та грязі озер Червоне та Велике. Хімічні та біологічно активні речовини, які знаходяться у грязі, виявляють терапевтичний вплив при захворюваннях опорно-рухового апарату (артритах, остеохондрозах, спонділезах і ін.), периферійної нервової системи, статевої системи. Лікувальна грязь застосовується у вигляді різних аплікацій, тампонів, входить в багато процедури (електрогязелікування і ін.). За своїми лікувальними властивостями мулові сульфідні грязі, що видобуваються з дна місцевих соляних озер і лиманів, не поступаються лікувальним грязям таких курортів як Саки, Слав'янськ, Одеса.

Суттєвою екологічною проблемою є збереження лікувальної грязі в озері Великому, яке розташоване у прибережному районі з низьким рівнем

благоустрою, який призводить до того, що весь поверхневий стік з цього району виводиться в море через озеро без очищення. Це призводить до забруднення та розпріснення лікувального озера, накопиченню в ньому хлорорганічних сполучень, пестицидів, тяжких металів. Для раціонального використання природних лікувальних ресурсів, захисту від забруднення, розробки єдиної екологічної політики доцільно створення ще одного аквапарку, який об'єднує території ландшафтного заказника, розташованого в нижній частині Бердянської коси заказника «Заплава ріки Берда» на північно-східній окраїні м. Бердянська і пролягаючого вздовж берега моря вздовж оз. Велике до заплави річки Берда, Бердянської коси, курорту «Бердянськ».

При раціональному використанні запасів мінеральних вод та лікувальних грязей курорту «Бердянськ» можна вважати практично невичерпними.

Для захисту лікувальних природних чинників від забруднення та виснаження Постановою Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2010 р. № 1092 затверджено «Режим округу і зон санітарної охорони курорту «Бердянськ». Округ санітарної охорони складається із трьох зон санітарного режиму [1].

Перша зона – зона суворого режиму, до якої входить вся 100-метрова зона узбережжя від урізу води третього пляжу по всій території Бердянської коси, яка закінчується біля гирла річки Берди, та озер з лікувальними грязями (Великого, Середнього, Червоного, Малого) і охоронні зони свердловин мінеральної води санаторіїв «Бердянськ» і «Лазурний».

Друга зона – зона обмежень поширюється на територію, з якої у місце виходу на поверхню мінеральних вод або в озера з лікувальними грязями (Велике, Середнє, Червоне, Мале), стікають поверхневі та ґрунтові води, а також територію, на якій розміщені санаторно-курортні заклади та заклади відпочинку, і територію, призначену для їх будівництва згідно з генеральним планом, нижня частина міста, район Колонія, ближні Макотри.

Третя зона – зона спостережень – охоплює всю територію міста до сел Нововасилівка, Старопетрівка, Новоперівка, Куліково, Азовське. Дія зони спостережень поширюється на територію формування і використання гідромінеральних ресурсів, лісові насадження навколо курорту, а також території, господарське використання яких без дотримання встановлених для округу санітарної охорони правил може несприятливо впливати на гідрогеологічний режим родовищ мінеральних вод і лікувальних грязей, ландшафтно-кліматичні умови курорту, його природні та лікувальні ресурси.

Однак низький рівень благоустрою і інженерного обладнання, відсутність зелених насаджень загального користування (в тому числі і на Бердянській косі), наявність житла і господарських споруджень в межах курортної зони, низький рівень сервісу, недостатній розвиток інфраструктури, незадовільний моніторинг за екологічним станом курорту роблять цей район не привабливим для іноземних туристів та інвесторів. Для того щоб розвиток курорту «Бердянськ» був економічно ефективним необхідно інвестувати кошти в розвиток інфраструктури, культурно-житлове обслуговування, сервіс, провести благоустрій житлового фонду і території курорту, проводити

екологічні заходи спрямовані на збереження та відновлення природного середовища.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2010 р. № 1092 «Режим округу і зон санітарної охорони курорту «Бердянськ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1092-2010-п>

І.А. Арсененко, О.М. Левада, Ц.В. Кириєнко, В.М. Іванова
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького,
irina_arsenenro@ukr.net

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕТНОГРАФІЧНОГО ТУРИЗМУ В ЗАПОРІЗЬКОМУ ПРИАЗОВ'І

Розвиток туризму в Україні, є одним з перспективних напрямів економіки та культури. Серед одних з провідних видів визнано етнографічний туризм – специфічний вид туристичної діяльності, що вимагає делікатного підходу, оскільки зачіпає міжетнічні відносини, культуру народів, залучення культурно-історичних та природних пам'яток. Етнографічний туризм спрямований на ознайомлення з етнографічними особливостями, пізнання і вивчення культури, архітектури, побуту, кустарних промислів, народних звичаїв того чи іншого народу (етносу), який проживає або проживав на певній території країни в гармонії з навколишнім природним середовищем [4].

Підґрунтям для розвитку етнографічного туризму є туристичний потенціал, складовими якого є туристичні етнографічні об'єкти (культурно-історичні об'єкти які містять інформацію про етнічні прояви, традиції, культуру тощо).

До туристичних етнографічних об'єктів відносяться пам'ятки архітектури, культові споруди, традиційні поселення, кладовища, побутові об'єкти, етнографічні музеї, а також природно-географічні об'єкти і явища, в т.ч. території та об'єкти природно-заповідного фонду. На основі залучення даних об'єктів здійснюється організація етнографічних туристичних маршрутів.

Провідні позиції щодо розвитку етнографічного туризму в Україні займають Івано-Франківська, Львівська, Чернівецька, Полтавська, Рівненська області, а також колиска Запорізького козацтва – Запорізька область. В межах Запорізької області значний туристичний потенціал для організації етнографічних турів належить Запорізькому Приазов'ю, яке знаходиться на півдні області, омивається Азовським морем. Охоплює територію Бердянського, Мелітопольського, Приазовського, Приморського та Якимівського адміністративних районів, займає площу 8,9 тис. км². Чисельність населення складає 454,9 тис. осіб [3].